

Rekordní ztráta ČNB. Úspory domácností necháme zmizet, firmy ochráníme. Jak ČNB naplňuje svůj mandát

- CZ24 News | 31. března 2023

ČESKO: Česká národní banka (ČNB) loni vykázala rekordní ztrátu 411,9 miliardy korun. V roce 2021 měla ztrátu 37,7 miliardy korun. Loňskou ztrátu způsobil zejména pokles hodnoty pevně úročených dluhopisových a akciových portfolií a vyšší úrokové výnosy vyplácené českým bankám kvůli zvýšeným sazbám. Vyplyvá to z účetní závěrky, kterou ČNB zveřejnila ve čtvrtek.

V lednu banka informovala, že měla účetní ztrátu 411,8 miliardy korun. Tehdy šlo ovšem o předběžný výsledek, ve kterém nebyly zahrnuty všechny dodatkové operace za rok 2022.

Největší část finanční ztráty, 207,7 miliardy korun, vznikla v kapitole správy devizových rezerv. V souvislosti se zvyšováním úrokových sazeb ČNB v první polovině roku zaznamenala také růst nákladů na měnové operace. To zatížilo hospodaření banky úrokovými náklady vyplacenými obchodním bankám za 159,6 miliard korun, o rok dříve to bylo 24,4 miliardy.

Růst domácí cenové hladiny se promítl i do provozních nákladů ČNB. Provozní hospodaření skončilo ve ztrátě tři miliardy korun, v roce 2021 to bylo 2,6 miliardy. ČNB v závěrce uvedla, že se snaží o efektivnější vynakládání peněz na provoz, když zpomalila mzdový růst zaměstnanců a zmrazila platy členů bankovní rady.

Kumulovaná ztráta ČNB vzrostla na 487,1 miliardy korun. Tuto ztrátu plánuje centrální banka uhradit z budoucích zisků.

Centrální banka dlouhodobě upozorňuje na to, že vytváření zisku není její hlavní úlohou. Tou je péče o cenovou a finanční stabilitu. Podle analytiků neznamená ztráta problém pro fungování ČNB.

ČNB určuje měnovou politiku, pečuje o finanční stabilitu, vydává bankovky a mince, řídí peněžní oběh, platební styk a zúčtování bank. Vykonává i dohled nad bankovním sektorem, kapitálovým trhem, pojišťovnictvím, penzijním připojištěním, družstevními záložnami a institucemi elektronických peněz a devizový dohled.

Úspory domácností necháme zmizet, firmy ochráníme. Jak ČNB naplňuje svůj mandát

Naše téměř sedmnáctiprocentní inflace dosahuje nadále závratných výšin. Centrální banka v čele s guvernérem Alešem Michlem je ovšem až na výjimku přesvědčena, že zvedání úrokových sazeb není nutné, a inflační tlaky zmírňuje silná koruna. O odmítání zpříšňování měnové politiky často veřejně hovoří viceguvernérka Eva Zamrazilová. Ta tvrdí, že vyšší sazby půjdou proti tuzemským podnikům, které si nemohou dovolit nyní výhodnější eurové úvěry. Tyto výroky vzbuzují otázky, zda členové bankovní rady podobným jednáním nevybočují ze svého mandátu a zda naplňují své poslání, tedy péči o cenovou stabilitu.

Michl tvrdí, že banka by šla se sazbami nahoru, pokud by výrazně vzrostly mzdy. „Centrální banka bude i na příštím zasedání rozhodovat, zda úrokové sazby ponechat na stávajících úrovních, nebo je zvýšit. Očekávání trhu ohledně snižování sazeb považuji za předčasná. Pokud uvidíme náznaky roztáčející se mzdové spirály, sazby zvýšíme,“ tvrdí guvernér a přiznává, že inflační rizika tu jsou značná a působí oběma směry.

„Proinflačními riziky jsou fiskální politika, růst mezd a odkotvení inflačních očekávání. Protiinflačními riziky jsou také vyšší než očekávaný pokles domácí a investiční poptávky,“ řekl Michl. Jediným z bankovní rady, kdo nyní hlasoval pro zvýšení sazeb o čtvrt procentního bodu, a který tak zůstává jediným „jestřábem“, je Tomáš Holub.

Guvernér i další členové bankovní rady jinak vytrvale ujišťují, že inflační tlaky tlumí silnou korunou, a to že jim umožňuje držet sazby bez změny. Silná koruna zvýhodňuje dovozce, znevýhodňuje ale na druhou stranu vývozce.

Poměrně příkrá je ve svém [vyjadřování](#) směrem k veřejnosti viceguvernérka Zamrazilová. Ta tvrdí, že ČNB si nemůže dovolit zpříšňovat dále měnovou politiku, tedy dále zvyšovat sazby, protože by tím poškodila místní malé a střední podniky, kterým by tím zdražila úvěry. Na rozdíl od korporací se zahraničními vlastníky si menší tuzemské podniky nemohou dovolit výhodnější financování v eurech, což Zamrazilová považuje za nefér situaci.

Hlavním posláním ČNB je přitom dle ústavy péče o cenovou stabilitu. Je proto na pováženu, zda si výroky Zamrazilové nevykládá jako zvýhodňování domácích podnikatelů na úkor domácností a běžných střadatelů, kterým se peníze dále znehodnocují, a zda takové konání lze označit za naplňování péče o cenovou stabilitu.

„ČNB riskuje, boj s inflací se ztratil“

Podle Davida Marka, hlavního ekonoma Deloitte a nyní také ekonomického poradce nově zvoleného prezidenta, ČNB už více než půl roku nedělá dobrou měnovou politiku. „Plně souhlasím s názorem Tomáše Holuba, Marka Mory a Mezinárodního měnového fondu, že zodpovědnější by bylo hrát na jistotu, tak abychom v dohledné době opravdu dosáhli stabilní a nízké inflace poblíž inflačního cíle dvou procent. ČNB vsadila na jinou kartu a riskuje, že se to nepovede. Ono tedy je možné, dokonce snad i pravděpodobné, že se v dohledné době dostaneme k nízké inflaci i touto cestou. Ale riziko, že se to nepovede, je rozhodně vyšší, než kdyby ČNB v druhé polovině loňského roku pokračovala se zvyšováním úrokových sazeb. To obměněná bankovní rada odmítla a podle mého názoru tak zbytečně riskuje jeden z pilířů makroekonomické stability české ekonomiky. Tím je nízká inflace,“ vyjádřil se Marek v Týdeníku Echo.

Za celý rok by měla u nás inflace dosáhnout v průměru něco přes 10 procent.

Podle [materiálu](#) o inflačních očekáváních finančního trhu analytici předpokládají, že za rok by pak mohla inflace dosahovat úrovně 3,7 procenta. Poslední prognóza centrální banky pak předpovídá na rok 2024 celkovou inflaci jen lehce přes dvě procenta, tedy téměř na inflačním cíli.

To je podle investičního bankéře Ondřeje Jonáše zcela vyloučeno a upozorňuje na to, že trh české centrální bance nedůvěřuje, což znamená ztrátu důvěry, že budeme schopni udržet normální ceny. To dokazuje na vysokých inflačních očekáváních, kdy máme nyní úrok u desetiletého dluhopisu 4,8 procenta. „Inflační očekávání se u nás tedy pohybují na pětiprocentní hranici, což už výrazně převyšuje dvouprocentní cíl. Trpíme drahými penězi, vysokými úrokovými sazbami. Kredibilita české centrální banky je na stole, boj s inflací se v podstatě ztratil,“ řekl v [rozhovoru](#) pro Echo24.

Naopak hlavní ekonom České spořitelny Michal Skořepa je shovívavější a tvrdí, že výroky viceguvernérky jsou „zcela na místě“, protože se tak snaží podrobněji popsat své uvažování, a tím naplňuje požadavek na transparentnost nezávislé centrální banky. „To samozřejmě nutně neznamená, že musíme souhlasit se závěrem paní viceguvernérky, že další zvýšení úrokových sazeb nebylo v posledních měsících a není ani teď potřebné,“ řekl Skořepa deníku Echo24.

„Slova viceguvernérky Zamrazilové chápu tak, že nešlo o zvýhodňování jakékoli části české ekonomiky, nýbrž jen o konkrétní popis způsobu, jakým se ona snaží ve svém měnověpolitickém rozhodování najít vhodný mix úrovně úrokových sazeb a tlaku na směnný kurz tak, aby výsledkem byl z jejího pohledu co nejrozměrnější kompromis mezi bojem s inflací a zachováním životaschopnosti firem, které v Česku působí. Zde je třeba mít na mysli, že každý občan Česka je na jedné straně spotřebitelem, který už řadu měsíců více či méně trpí rychlým růstem cen, ale na druhé straně je také přímo či nepřímo svými příjmy závislý na kondici, ve které je a bude zdejší ekonomika,“ tvrdí Skořepa.

Co se týče předpovědi na klesání inflace, důležité bude hlavně tempo. Někteří analytici se domnívají, že k nižšímu růstu pomůže utlumená spotřeba domácností, která by se měla přenést i do vývoje cen potravin. Stejně tak roli bude hrát další vývoj cen energií a již zmíněný kurz koruny.

[ZDROJ](#)